

1] ODCIZENEC

Koho, ty záhadný tvore, máš nejraději, mluv:
otce, matku, sestru, či bratra?

Nemám otce, ani matku, ani sestru, ani bratra.

Své přátele?

*Užíváte slova, jehož smysl mně podnes zůstal ne-
znám.*

Svou vlast?

Nevím, v které zeměpisné šířce leží.

Krásu?

Rád bych ji miloval — božskou a nesmrtelnou...

Zlato?

Nenávidím — jako vy nenávidíte Boha.

Nu, co tedy miluješ, ty zvláštní odcizenče?

Miluji oblaka ---

plující oblaka --

ta dálná -

zázračná oblaka!

Seschlá stařenka jihla radostí nad robátkem, které každý zbožňoval, jemuž se kdekdo chtěl zalíbit; hezounká ta bytůstka byla tak křehká jako ona, ta staruška, jako ona — i bezzubá i bezvlasá.

Nachýlila se k němu, aby se na ně usmála a pomazlila se s ním.

Dítě, celé vyděšené, vzpíralo se však laskání vetché stařenky a jeho vrískot se rozléhal po celém stavení.

Tu se dobrák stařenka opět uchýlila do své věčné samoty a v koutečku se rozplakala: „Pro nás, nešťastné staré samičky, ach ouvej, minul už věk, kdy se člověk ještě aspoň neviňátkům líbí; ba naháníme malým dětem jen hrůzu, když se chcem s nimi pomilovat!“

Jak jsou jímavé sklonky podzimních dnů! Až bolně jímavé, ach! Neboť prožíváme za nich jisté blaživé počitky, jejichž mlhavost neoslazuje jejich sílu; není pak hrotu ostřejšího nad osten nekonečna.

Jaká to slast, hroužit pohled v dálavy nebe a moře! Samota, ticho, čirý, čiročirý azur! Na obzoru se tetelící plachetka, jež svou malostí a opuštěností připomíná můj nezhojitelný život, monotónní melodie vzdouvajícího se moře — to všechno myslí skrze mne, anebo tím vším myslím já (neboť naše *já* se mžikem tratí v mátožinách snění); myslí, pravím, ale jako hudba a malba — bez sofistiky, sylogismů a dedukcí.

A přece jen tyto myšlenky — ať vycházejí ze mne, nebo vzcházejí ze světa věcí — brzy na mne příliš doléhají. Rozkypělá rozkoš působí nevolnost a opravdová muka. Přepjaté čivy se rozehvívají už jenom drsnými, drásavými záchvěvy.

Hloubka nebe mě nyní děsí, jeho či stota rozčiluje. Pobuřuje mě bezcitnost moře, neměnnost té podívané... Nutno-li, probůh, trpět po věky věkův, či od věků do věků prchat před krásou? Přírodo, ty čarodějko krutá, ty sokyně povždy vítězoslavná, nech mě, nech! Přestaň svádět moje sny a snahy, mou pýchu! Oddat se krásnu, toť souboj, v němž umělec — ještě dřív než podlehne — řičí hrůzou.